

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
DELEGATURA W ZIELONEJ GÓRZE

LZG.410.13.5.2024

Pani
Aldona Porczyńska-Nalewajko
Dyrektor
Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie
w Nowej Soli

ul. Staszica 1A
67-100 Nowa Sól

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/24/036 – Warsztaty terapii zajęciowej dla osób niepełnosprawnych

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie ¹ , ul. Staszica 1A, 67-100 Nowa Sól
Kierownik jednostki kontrolowanej	Aldona Porczyńska-Nalewajko ² , od dnia 01.04.2016 r.
Zakres przedmiotowy kontroli	1. Działania wspierające rehabilitację zawodową i społeczną osób z niepełnosprawnościami. 2. Przekazywanie i rozliczanie środków finansowych na wsparcie warsztatów, sprawowanie nad nimi kontroli oraz skuteczność prowadzonej rehabilitacji.
Okres objęty kontrolą	Lata 2021-2023. Dla realizacji celów kontroli mogą być wykorzystane dowody sporządzone w latach wcześniejszych oraz w okresie późniejszym, a także dane statystyczne z tych okresów.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ³
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Zielonej Górze
Kontroler	Katarzyna Smereczyńska, specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LZG/87/2024 z 28.10.2024 r. (akta kontroli str.1-3)

¹ Dalej: PCPR.

² Dalej: Dyrektor PCPR.

³ Dz. U. z 2022 r. poz. 623, dalej: ustawa o NIK.

II. Ocena ogólna⁴ kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

Przygotowany przez PCPR projekt *Powiatowego Programu Działań na rzecz Osób Niepełnosprawnych w Powiecie Nowosolskim na lata 2015-2025* (dalej: *Program*) zawierał m.in. zdiagnozowane zjawisko niepełnosprawności w powiecie oraz jego strukturę. Określał także zadania z zakresu rehabilitacji społecznej realizowane przez PCPR oraz uwzględniał działalność Warsztatu Terapii Zajęciowej (dalej: *WTZ*). Określone w Programie zadania do realizacji wpisywały się w cele i kierunki działań przewidziane w *Strategii rozwiązywania problemów społecznych powiatu nowosolskiego na lata 2016-2026*.

Zadania na rzecz osób z niepełnosprawnościami finansowane ze środków przekazanych na podstawie algorytmu z PFRON realizowane były w oparciu o uchwały Rady Powiatu. Przygotowując projekty uchwał PCPR proponował podział środków w sposób wpisujący się w zapotrzebowanie określone w ww. Programie.

PCPR realizował szereg zadań na rzecz rehabilitacji osób z niepełnosprawnościami, a brak realizacji niektórych programów/zadań wynikał z braku zainteresowania daną formą pomocy albo ich realizacji bezpośrednio przez Starostwo Powiatowe w Nowej Soli.

Przygotowane przez PCPR projekty umów o dofinansowanie kosztów tworzenia i działalności WTZ ze środków PFRON zawierały wszystkie wymagane elementy. W zawartych umowach uwzględniono zapisy o co najmniej 10% udziale środków własnych Powiatu na współfinansowanie WTZ. Wbrew jednak obowiązującym wymogom, w corocznych Preliminarzach rocznych kosztów utrzymania WTZ stanowiących element umowy, zaplanowano możliwość rozliczenia ze środków PFRON delegacji służbowych pracowników WTZ.

PCPR uruchamiało środki na funkcjonowanie WTZ w terminach przewidzianych w umowie, a kwota środków wykorzystanych na koszty obsługi nie przekraczała określonego limitu.

PCPR w latach 2021-2023 dokonywało obowiązkowych ocen działalności WTZ, na podstawie złożonych przez WTZ sprawozdań z działalności oraz dokumentacji pomocniczej.

Zgodnie z obowiązującymi wymogami w każdym kontrolowanym roku PCPR przeprowadził kontrolę działalności WTZ, jednak kontroli nie zostały poddawane wszystkie obszary wymagane przepisami prawa.

⁴ Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

III.Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny częstkowe⁵ kontrolowanej działalności

OBSZAR	1. Działania wspierające rehabilitację zawodową i społeczną osób z niepełnosprawnościami
Opis stanu faktycznego	1.1. Na terenie Powiatu Nowosolskiego⁶ działał jeden Warsztat Terapii Zajęciowej prowadzony przez Stowarzyszenie Dzieci i Młodzieży Niepełnosprawnej „Pomóż Nie Będę Sam” (dalej: <i>Stowarzyszenie</i>), nieprzerwanie od 2006 roku. Według stanu na 31 grudnia 2014 r., w Powiecie populacja osób z niepełnosprawnościami stanowiła 11 416 osób, co stanowiło 12,96% ogółu mieszkańców Powiatu. PCPR nie dysponowało aktualnymi informacjami na temat liczby tej grupy osób oraz rodzaju orzeczonej niepełnosprawności. Zapotrzebowanie na poszczególne rodzaje wsparcia osób z niepełnosprawnościami ustalano na podstawie złożonych wniosków o różne formy pomocy oraz środków wydatkowanych na ten cel w latach poprzednich. Dyrektor PCPR wyjaśniła, że: <i>PCPR nie prowadzi statystyk dot. liczby osób niepełnosprawnych w Powiecie. Na potrzeby przygotowywanych strategii, projektów, opracowań itp. korzystamy z informacji o liczbie osób niepełnosprawnych pozyskiwanych z GUS, Powiatowego Zespołu ds. Orzekania Osób Niepełnosprawnych i innych.</i> (akta kontroli str. 53-55, 615-617) Na dzień 30 czerwca 2024 r. terenie Powiatu w ewidencji Powiatowego Zespołu do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Nowej Soli figurowało 1 816 osób posiadających orzeczenie o stopniu niepełnosprawności, korzystających z różnych form wsparcia i pomocy, z tego 596 zaliczono do znacznego stopnia niepełnosprawności, 931 do umiarkowanego stopnia niepełnosprawności, a 289 do lekkiego stopnia niepełnosprawności. Liczba osób z niepełnosprawnością oczekujących na zakwalifikowanie do uczestnictwa w WTZ na dzień 30 czerwca 2024 r. wynosiła 11. Zgodnie z oceną zasobów społecznych liczba osób niepełnosprawnych w Powiecie korzystających z pomocy i wsparcia wzrosła z 1 286 osób w 2021 r. do 1 800 w 2024 r.⁷ (akta kontroli str. 10-26, 45-50) Przyjęta na lata 2016-2026 Powiatowa Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych⁸ wskazała zjawisko niepełnosprawności jako zajmujące czwarte miejsce w zestawieniu najczęstszych powodów przyznawania pomocy i wsparcia⁹.

⁵ Oceny częstkowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena częstkowa może być sformułowana jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

⁶ Dalej: *Powiat*.

⁷ Oceny zasobów pomocy społecznej z lat 2021, 2022 i 2023 przeprowadzone na podstawie danych statystycznych zebranych przez PCPR za pośrednictwem systemu Centralnej Aplikacji Statystycznej Ministerstwa Rodziny i Polityki Społecznej przedkładane corocznie do 30 kwietnia Radzie Powiatu.

⁸ Uchwała Rady Powiatu nr XIX/103/2016 z dnia 30 marca 2016 r. w sprawie przyjęcia Powiatowej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2016-2026 (dalej: *Strategia*), https://pcprnowasol.pl/system/obj/83_Powiatowa_Strategia_Rozwiazywania_Problemow_Spoleczny_ch_na_lata_2016-2026_-_zalacznik_do_uchwaly.pdf, (dostęp 6.12.2024 r.).

⁹ Zaraz po długotrwałej i ciężkiej chorobie, bezrobociu i ubóstwie, a przed bezradnością w sprawach opiekuńczo-wychowawczych.

W celu poprawy działań na rzecz osób z niepełnosprawnościami wymieniano następujące sposoby realizacji celów Strategii:

1. Podejmowanie działań mających na celu wzrost poziomu wykształcenia i umiejętności zawodowych osób niepełnosprawnych;
2. Zwiększenie pomocy w uzyskaniu zaopatrzenia osób z niepełnosprawnościami w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne oraz inny sprzęt specjalistyczny ułatwiający funkcjonowanie w społeczeństwie;
3. Zapewnienie osobom z niepełnosprawnościami i członkom ich rodzin dostępu do bezpłatnego specjalistycznego poradnictwa;
4. Rozpowszechnienie wiedzy o formach pomocy skierowanej do osób z niepełnosprawnych.

Powyższe cele zostały zdiagnozowane na podstawie przeprowadzonej przez PCPR ankiety¹⁰. Zdaniem badanych osób z niepełnosprawnościami głównym problemem w ich życiu codziennym były trudności finansowe oraz problemy zdrowotne¹¹. Na dalszym miejscu znalazły się problemy związane z ograniczonym dostępem do usług medycznych, bariery architektoniczne i transportowe oraz izolacja społeczna.

W zakresie działań, jakie same osoby z niepełnosprawnościami mogłyby podjąć w celu poprawy swej sytuacji życiowej ankietowani wymienili w kolejności: podjęcie zatrudnienia, podjęcie nauki, udział w spotkaniach grupy wsparcia oraz zaangażowanie w działalność społeczną. Natomiast w zakresie działań jakie mogłyby zostać podjęte w celu rozwiązania problemów osób niepełnosprawnych, ankietowani wymienili w kolejności: pomoc materialną, zwiększenie dostępności urzędów (np. możliwość załatwiania spraw przez internet, zmniejszenie biurokracji), szkolenia zawodowe oraz zwiększenie dostępności do usług rynku pracy.

Wskaźniki realizacji celów określono jako liczbę dofinansowań, liczbę udzielonych specjalistycznych porad osobom niepełnosprawnym i członkom ich rodzin, liczbę osób korzystających ze wsparcia oraz liczbę ulotek, informatorów, plakatów, a także liczbę zrealizowanych programów na rzecz osób niepełnosprawnych. W latach 2021-2023 PCPR jako koordynator realizacji Strategii, zgodnie z jej zapisami przeprowadził ewaluację Strategii w zakresie realizacji wskaźników na rzecz poprawy działań na rzecz osób z niepełnosprawnościami.

(akta kontroli str. 51-108)

1.2. PCPR opracował projekt Programu Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych¹² w Powiecie Nowosolskim na lata 2015-2025, przyjęty uchwałą Rady Powiatu Nr VI/26/2015 z dnia 27 lutego 2015 r. Program opracowano w oparciu o diagnozę sytuacji społeczno-gospodarczej osób niepełnosprawnych oraz w oparciu o wyniki prowadzonej ewaluacji programu w latach poprzednich. Program obejmował aspekty życia osób z niepełnosprawnościami.

W ramach Programu określono następujące cele główne:

¹⁰ Na 120 osób które brały udział w ankiecie 40 z nich zadeklarowało, że są osobami niepełnosprawnymi.

¹¹ Takiej odpowiedzi udzieliło 30 ankietowanych osób.

¹² <https://prawomiejscowe.pl/api/file/GetZipxAttachment/62/150859/preview> (dostęp: 6.12.2024 r.).

1. Zwiększenie możliwości samodzielnego funkcjonowania osoby niepełnosprawnej w społeczeństwie.
2. Zapobieganie wykluczeniu społecznemu osób niepełnosprawnych ich rodzin oraz integracja ze społeczeństwem.
3. Tworzenie środowiska przyjaznego dla osób niepełnosprawnych.
4. Zwiększenie dostępności do korzystania z rehabilitacji i opieki zdrowotnej przez osoby niepełnosprawne.
5. Organizowanie środowiskowego wsparcia i pomocy społecznej osobom niepełnosprawnym i ich rodzinom.
6. Zapewnienie osobom niepełnosprawnym dostępu do informacji o przysługujących ulgach i uprawnieniach.
7. Wyrównywanie szans osób z niepełnosprawnością w dostępie do rynku pracy.

Ponadto zawierał cele szczegółowe, sposób realizacji, spodziewane efekty, termin osiągnięcia oraz realizatora danego celu. W Programie nie wyznaczono wprost mierników umożliwiającym monitorowanie realizacji zadań w ramach Programu.

Dyrektor PCPR wyjaśniła: W założeniu Programu wskazano, iż spodziewane efekty będą miernikiem realizacji celów, które można ocenić pod względem ilościowym ale również jakościowym. Ewaluacja programu pozwoli ustalić poziom realizacji danych założeń. W celu realizowanym przez Powiatowy Urząd Pracy wskazano wprost wskaźniki liczbowe natomiast w pozostałych są to wskaźniki zawarte w spodziewanych efektach ponieważ ich określenie liczbowe czy ilościowe nie jest możliwe do ustalenia na etapie tworzenia Programu.

Projekt Programu opracowany został przez PCPR jako instytucję wdrażającą, w oparciu o konsultacje i opinie instytucji powiatowych zajmujących się problematyką osób niepełnosprawnych. Ponadto projekt Programu zaopiniowany został przez Społeczną Radę ds. Osób Niepełnosprawnych (dalej: Rada).

Program określał cele działalności WTZ, którego zadaniem było aktywne wspomaganie procesu rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz stwarzanie osobom niepełnosprawnym, niezdolnym do podjęcia pracy, możliwości rehabilitacji społecznej i zawodowej w zakresie pozyskania lub przywracania umiejętności niezbędnych do podjęcia zatrudnienia. W przedkładanych sprawozdaniach wskazywano, że corocznie w warsztatach uczestniczyło 65 osób z niepełnosprawnością w znacznym lub umiarkowanym stopniu, a zajęcia terapeutyczne prowadzone były w pięcioosobowych grupach.

(akta kontroli str. 608-611)

1.3. W okresie objętym kontrolą na terenie Powiatu Rada powołana na lata 2019-2023 oraz 2023-2027. Starosta Nowosolski ogłoszeniem¹³ w Dzienniku Urzędowym Województwa Lubuskiego zaprosił przedstawicieli organizacji pozarządowych, fundacji oraz przedstawicieli jednostek samorządu terytorialnego działających na terenie Powiatu do zgłaszania kandydatów

¹³ Ogłoszenie z dnia 24 czerwca 2019 r. w sprawie zgłaszania kandydatów na członków Powiatowej Społecznej Rady do Spraw Osób w Nowej Soli na kadencję w latach 2019-2023 (dz. Urz. Woj. Lub. z 2019 r. poz. 1821), ogłoszenie z dnia 29 czerwca 2023 r. w sprawie zgłaszania kandydatów na członków Powiatowej Społecznej Rady do Spraw Osób Niepełnosprawnych w Nowej Soli na kadencję na lata 2023-2027 (Dz. Urz. Woj. Lub. z 2023 r. poz. 1805).

na członków Rady w terminie 21 dni od daty publikacji ogłoszenia w Dzienniku Urzędowym. Pięcioosobowe Rady zostały powołane Zarządzeniami Starosty:

- na lata 2019-2023 nr 47/2019 z dnia 13 sierpnia 2019 r., termin pierwszego posiedzenia został wyznaczony na dzień 4 października 2019 r.
- na lata 2023-2027 nr 51/2023 z dnia 22 sierpnia 2023 r., termin pierwszego posiedzenia Rady został wyznaczony na 5 października 2023 r.

Obsługa administracyjna Rady powierzona została PCPR w Nowej Soli.

Rada powołana na lata 2019-2023 oraz 2023-2027 posiadała opracowane plany pracy obejmujące okres całej kadencji. Plany pracy uwzględniały m.in. opiniowanie projektów uchwał Rady Powiatu dot. podziału środków PFRON, współpraca z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób niepełnosprawnych, inicjowanie działań mających na celu integrację środowisk osób niepełnosprawnych przez współorganizowanie imprez integracyjnych na terenie Powiatu Nowosolskiego, monitorowanie realizacji zadań z zakresu rehabilitacji społecznej osób niepełnosprawnych realizowanych przez PCPR.

W latach 2021-2023 Rada obradowała łącznie 18 razy, w tym w 2021 – sześć razy, w 2022 – pięć razy i siedem razy w 2023 r. Posiedzenia w szczególności dotyczyły opiniowania projektów uchwał w sprawie określenia zadań i podziału środków PFRON, omawiania imprez integracyjnych organizowanych przez stowarzyszenia działające na terenie Powiatu, wymiany doświadczeń, przedstawianiu zadań realizowanych przez instytucje wspierające osoby niepełnosprawne oraz omawiały stopień ich realizacji.

(akta kontroli str. 109-115)

1.4. Zadania na rzecz osób z niepełnosprawnościami realizowane były przez PCPR ze środków przekazanych na podstawie algorytmu z PFRON¹⁴, w oparciu o uchwały Rady Powiatu.

PCPR przygotowywał projekty uchwał, wraz z uzasadnieniem. Proponował podział środków na poszczególne zadania z zakresu rehabilitacji społecznej, z uwzględnieniem celów określonych w Programie.

Każdorazowo projekty uchwał w sprawie podziału środków PFRON wraz z uzasadnieniem PCPR przekazywał do zaopiniowania Radzie¹⁵.

Wykorzystanie środków PFRON przedstawiało się następująco:

- ✓ w 2021 r. ogółem wykorzystano 3 356 690 zł, w tym na realizację:
 - zadań z zakresu rehabilitacji społecznej – 1 946 450 zł,

¹⁴ Pismo Prezesa Zarządu PFRON z dnia 18.02.2021 r. znak DF.WSA.42.2021.w informujące o przyznaniu zgodnie z Uchwałą Zarządu PFRON nr 9/2021 z dnia 10 lutego 2021 r. środków finansowych na zadania z zakresu rehabilitacji zawodowej i społecznej na 2021 r. w kwocie 3 356 690 zł, Pismo Prezesa Zarządu PFRON z dnia 17.02.2022 r., znak DF.WSA.5.2022. w informujące o przyznaniu środków finansowych na rehabilitację zawodową i społeczną na 2022 r, zgodnie z Uchwałą Zarządu PFRON nr 17/2022 z dnia 16 lutego 2022 r. w kwocie 3 473 011 zł, oraz pismo z dnia 3 listopada 2022 r. znak DF.WSA.624.2022.w informujące o zwiększeniu przyznanych Uchwałą Zarządu PFRON nr 109/2022 z 3 listopada 2022 r. środków finansowych do wysokości 3 590 012 zł (wzrost o kwotę 117 001 zł); Pismo Prezesa Zarządu PFRON z dnia 16.02.2023 r. znak DF.WSA.98.2023.w. informujące o przyznaniu zgodnie z Uchwałą Zarządu PFRON nr 24/2023 z dnia 16.02.2023 r. środków finansowych na zadania z zakresu rehabilitacji zawodowej i społecznej w kwocie 4 111 178 zł oraz pismo Prezesa Zarządu PFRON z 28.06.2023 r., znak DF.WSA.363.2023.w. informujące o zwiększeniu środków do wysokości 4 228 192 zł (wzrost o kwotę 117 000 zł).

¹⁵ W 2021 r. Rada Społeczna zaopiniowała pozytywnie trzy projekty uchwał na Radę Powiatu w sprawie określenia zadań i podziału środków PFRON (uchwała 1/2021 z dnia 5.03.2021 r., uchwała 4/2021 z dnia 9.11.2021 r., uchwała nr 5/2021 z dnia 10.12.2021 r.), w 2022 r. dwa projekty uchwał (uchwała nr 2/2022 z dnia 10.03.2022 r., uchwała nr 3/2022 z dnia 14.11.2022 r.), a w 2023 r. cztery projekty uchwał (uchwała nr 1/2023 z dnia 16.03.2023 r., uchwała nr 2/2023 z dnia 20.07.2023 r., uchwała nr 3/2023 z dnia 10.11.2023 r., uchwała nr 4/2023 z dnia 8.12.2023 r.).

- w tym koszty funkcjonowania WTZ – 1 410 240 zł.
- ✓ w 2022 r. ogółem wykorzystano 3 590 012 zł, w tym na realizację:
 - zadań z zakresu rehabilitacji społecznej – 1 906 772 zł,
 - w tym koszty funkcjonowania WTZ – 1 683 240 zł.
- ✓ w 2023 r. ogółem wykorzystano 4 228 192 zł, w tym na realizację:
 - zadań z zakresu rehabilitacji społecznej – 2 310 952 zł,
 - w tym koszty funkcjonowania WTZ – 1 917 240 zł.

W latach 2021-2023 ze względu na programy unijne, które realizował Powiatowy Urząd Pracy w Nowej Soli, środki PFRON w ramach algorytmu nie były wykorzystywane na realizację zadań z zakresu rehabilitacji zawodowej.

(akta kontroli str. 116-236)

1.5. PCPR realizował następujące zadania ze środków PFRON na rzecz rehabilitacji osób z niepełnosprawnościami:

- a) Dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny dla osób prawnych i jednostek organizacyjnych nie posiadających osobowości prawnej:
 - w latach 2021-2023 złożono trzy wnioski na łączną kwotę dofinansowania 93 875 zł – dofinansowano zaś jeden wniosek na łączną kwotę 3 179,40 zł;
- b) Dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze przyznawane osobom z niepełnosprawnościami na podstawie odrębnych przepisów:
 - w latach 2021-2023 złożono 3 864 wnioski na łączną kwotę dofinansowania 3 902 549,96 zł – dofinansowano zaś 3 153 wniosków na łączną kwotę 3 151 792,44 zł;
- c) Dofinansowanie uczestnictwa w turnusach rehabilitacyjnych:
 - w latach 2021-2023 złożono 1 689 wniosków – dofinansowano zaś 882 wniosków na łączną kwotę 1 517 563 zł ze środków PFRON;
- d) Dofinansowanie likwidacji barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych na wnioski indywidualnych osób niepełnosprawnych:
 - w latach 2021-2023 złożono 444 wniosków na łączną kwotę dofinansowania 4 805 439,09 zł – dofinansowano zaś 261 wniosków na łączną kwotę 1 471 099,15 zł;
- e) Dofinansowanie kosztów działania jednego WTZ znajdującego się na terenie Powiatu:
 - w latach 2021-2023 ogółem kwota dofinansowania wyniosła 5 567 468 zł, w tym 5 010 720 zł ze środków PFRON przyznane w ramach algorytmu i 556 748 zł ze środków Powiatu;
- f) Program „zajęcia klubowe w WTZ”:
 - w latach 2021-2023 złożono łącznie trzy wnioski na łączną kwotę 191 400 zł, dofinansowano zaś dwa wnioski na kwotę 105 840 zł;
- g) Program Aktywny Samorząd:
 - w latach 2021-2023 złożono 483 wnioski na łączną kwotę dofinansowania 2 308 644,53 zł – dofinansowano zaś 396 wniosków na łączną kwotę 1 728 726,06 zł;

h) Program Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej:

- w latach 2021-2023 złożono 11 wniosków na łączną kwotę dofinansowania 224 800 zł – rozpatrzono pozytywnie wszystkie wnioski, które dofinansowano z Funduszu Solidarnościowego na łączną kwotę 98 494,73 zł.

(akta kontroli str. 5-7)

Realizowane zadania wpisywały się w zaprogramowaną pomoc wynikającą z Powiatowego Programu Działań na rzecz Osób Niepełnosprawnych na lata 2021-2026, o którym mowa w pkt. 1.2. wystąpienia pokontrolnego.

PCPR, ze względu na brak wniosków nie realizował następujących zadań:

- Dofinansowanie sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych;
- Dofinansowanie usług tłumacza języka migowego lub tłumacza przewodnika;
- Dofinansowanie kosztów utworzenia WTZ.

Natomiast Program wyrównywania różnic między regionami realizowany był przez Wydział Społeczny w Starostwie Powiatowym w Nowej Soli.

Odnośnie dofinansowań Dyrektor PCPR wyjaśniła: *Środki finansowe przekazywane przez PFRON w latach 2021 – 2023 (oraz w latach pozostałych) nie zabezpieczały wszystkich potrzeb osób niepełnosprawnych ubiegających się o dofinansowanie. Tut. Centrum zwracało się z pisemną prośbą do PFRON o zwiększenie przekazywanych środków jednakże odpowiedź była negatywna. Wprowadzone przez jednostkę kryteria i limity przyznawanych dofinansowań pozwoliły na zabezpieczenie większej ilości osób w stosunku do lat ubiegłych, jednak nigdy nie zabezpieczały ww. potrzeb w pełni.*

W latach 2021-2023 liczba miejsc w WTZ była w 100% wykorzystana¹⁶. Liczba oczekujących w poszczególnych latach wynosiła: 2021 r. - 12 osób, 2022 r. - 10 osób, 2023 r. - 9 osób. Średni czas oczekiwania w miesiącach na przyjęcie do WTZ wynosił: 2021 r. - nie przyjęto żadnego uczestnika, 2022 r. - 32 miesiące, 2023 r. - 26 miesięcy.

Dyrektor PCPR wyjaśniła: *PCPR nie prowadzi listy osób oczekujących na przyjęcie do WTZ. Podmiot prowadzący warsztat tj. Stowarzyszenie prowadzi listę osób niepełnosprawnych oczekujących na przyjęcie do WTZ. Po zwolnieniu się miejsca w warsztacie przyjmowana jest kolejna osoba z listy zgodnie z Regulaminem organizacyjnym WTZ. Przyjęcie następuje na podstawie protokołu zatwierdzonego przez Stowarzyszenie i PCPR.*

(akta kontroli str. 5-9, 608-611, 615-617)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ocena cząstkowa

Przygotowany przez PCPR *Powiatowy Program Działań na rzecz Osób Niepełnosprawnych w Powiecie Nowosolskim na lata 2015-2025* uzyskał pozytywną opinię Rady. Dokument zawierał m.in. zdiagnozowane zjawisko niepełnosprawności w Powiecie oraz jego strukturę. Określał również zadania z zakresu rehabilitacji społecznej realizowane przez PCPR, pośród których odniesiono się m.in. do działalności WTZ. Zaprojektowane w Programie zadania

¹⁶ Na dzień 01.01.2021 r. liczba miejsc wynosiła 65.

do realizacji wpisywały się w cele i kierunki działań przewidziane w *Strategii rozwiązywania problemów społecznych powiatu nowosolskiego na lata 2016-2026*.

Zadania na rzecz osób z niepełnosprawnościami finansowane ze środków przekazanych na podstawie algorytmu z PFRON realizowane były w oparciu o uchwały Rady Powiatu. Przygotowując projekty uchwał PCPR proponował podział środków w sposób wpisujący się w zapotrzebowanie określone w ww. Programie.

PCPR realizował zadania na rzecz rehabilitacji osób z niepełnosprawnościami, a brak realizacji niektórych programów/zadań wynikał z braku zainteresowania daną formą pomocy albo jego wdrażaniem bezpośrednio przez Powiat.

2. Przekazywanie i rozliczanie środków finansowych na wsparcie warsztatów, sprawowanie nad nimi kontroli oraz skuteczność prowadzonej rehabilitacji

Opis stanu
faktycznego

2.1. W kontrolowanym okresie do PCPR nie wpływały wnioski o dofinansowanie kosztów utworzenia i działalności WTZ.

(akta kontroli str. 529-579)

2.2. Powiat zawarł ze Stowarzyszeniem prowadzącym WTZ dwie umowy:

- nr 1/WTZ/Dz/2006 z 22.12.2006 r. na dofinansowanie kosztów działalności warsztatu terapii zajęciowej ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych;
- nr 2/WTZ/Dz/2007 z 19.04.2007 r. na dofinansowanie kosztów działalności warsztatu terapii zajęciowej ze środków Powiatu Nowosolskiego. W ramach umowy finansowana była część kosztów wynagrodzeń pracowników WTZ.

Zgodnie z zapisami umów WTZ zobowiązany był:

- do składania kwartalnych informacji o wydatkowaniu środków finansowych w ramach poszczególnych pozycji preliminarza w terminie do 10 dnia miesiąca po okresie rozliczeniowym,
- składania do 1 marca rocznych sprawozdań z wykorzystania środków finansowych,
- wykorzystania przyznanego dofinansowania zgodnie z przeznaczeniem,
- zgłoszenie ciągłej nieobecności uczestnika, która przekroczy 3 miesiące,
- złożenia do PCPR do dnia 15 października roku poprzedzającego plan finansowy na rok następny,
- dostarczanie niezbędnych informacji i dokumentów dotyczących działalności WTZ,
- dostarczanie na żądanie wszelkich informacji finansowych i merytorycznych oraz dokumentów dotyczących działalności WTZ w terminie określonym przez PCPR,
- zwrot otrzymanych z Powiatu środków wraz z odsetkami ustawowymi, od dnia ich przekazania, w przypadku niezgodnego z umową wykorzystania ich przez WTZ,
- wszystkie zmiany w umowach wymagały formy pisemnej.

Zawarte umowy zawierały wszystkie elementy, o których mowa w § 5 ust. 2 oraz 3 rozporządzenia z dnia 25 marca 2004 r. Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej w sprawie warsztatów terapii zajęciowej¹⁷.

(akta kontroli str. 237-243, 286-291)

W latach 2021-2023 w Preliminarzach rocznych kosztów utrzymania WTZ stanowiących element umowy zaplanowano możliwość rozliczenia ze środków PFRON delegacji służbowych pracowników WTZ¹⁸, pomimo tego, że nie zostały one wymienione w § 19 ust. 1 rozporządzenia ws. WTZ, co szerzej zostało opisane w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 237-329)

W okresie objętym kontrolą ww. strony umów zawierały stosowne aneksy w związku ze zmianą wysokości środków finansowych¹⁹ przeznaczonych na działalność WTZ²⁰ lub zmianą sposobu wykonywania terapii zajęciowej²¹, liczby osób zatrudnionych²² oraz zmianą wymagań kwalifikacyjnych dla pracowników.

(akta kontroli str. 265-285, 305-329)

2.3. Zgodnie z zawartymi umowami, Powiat przekazywał WTZ środki zgodne z algorytmem PFRON, w terminie określonym w umowie nr 1/WTZ/Dz/2006, tj. do 25 dnia pierwszego miesiąca kwartału. Środki pochodzące z budżetu Powiatu były przekazywane przez PCPR zgodnie z umową nr 2/WTZ/Dz/2007 w danym roku w dwóch transzach do 30 stycznia pierwsza i do 30 kwietnia druga.

(akta kontroli str. 596-604, 237-242, 286-291, 298-300)

WTZ składał corocznie do 1 marca następnego roku sprawozdania²³ ze swojej działalności, które zawierały elementy, o których mowa w § 21 ust. 2 pkt 1 i 2 rozporządzenia ws. WTZ.

Na podstawie złożonych rocznych sprawozdań PCPR dokonywał ich weryfikacji pod kątem finansowym i merytorycznym, dokonując jednocześnie, stosownie do § 21 ust. 3 rozporządzenia ws. WTZ, oceny jego działalności za poprzedni rok.²⁴ Oceny opisywały każdy obszar działalności WTZ ujęty w sprawozdaniach (za wyjątkiem informacji o odejściu uczestników z WTZ w 2022 r., które zostały opisane przez PCPR na podstawie złożonych w trakcie roku dokumentów) oraz były zgodne z postanowieniami umowy o dofinansowanie kosztów działania WTZ.

Sprawozdania każdorazowo przyjmowane były przez Zarząd Powiatu²⁵.

¹⁷ Dz. U. z 2021 r. poz. 2284, dalej: *rozporządzenie ws. WTZ*.

¹⁸ W okresie objętym kontrolą sfinansowano koszty delegacji pracowników WTZ w łącznej wysokości 1 059,58 zł.

¹⁹ Aneksy zwierano w terminie 14 dni od dnia przyjęcia przez Radę Powiatu uchwały o wysokości środków na działalność WTZ w danym roku.

²⁰ Do umowy nr 1/WTZ/Dz/2006 zawarto aneksy: nr 47 z 9.04.2021 r., nr 48 z 29.11.2021 r., nr 49 z 7.04.2021 r., nr 50 z 13.10.2022 r., nr 51 z 14.12.2022 r., nr 52 z 12.04.2023 r., nr 53 z 22.09.2023 r., nr 54 z 9.11.2023 r.

²¹ Aneks nr 46 z 18.01.2021 r. do umowy nr 1/WTZ/Dz/2006, aneks nr 43 z 18.01.2021 r. do umowy nr 2/WTZ/Dz/2006.

²² Aneks nr 49 z 7.04.2022 r. i 52 z 12.04.2023 r. do umowy nr 1/WTZ/Dz/2006, aneks nr 46 z 7.04.2022 r. i 12.04.2023 r. do umowy nr 2/WTZ/Dz/2006.

²³ Sprawozdania roczne były sporządzane na podstawie kwartalnych sprawozdań składanych do PCPR w terminie do 10 dnia po zakończeniu kwartału.

²⁴ Informacja z weryfikacji rocznego sprawozdania finansowego i merytorycznego z działalności WTZ za rok 2022 wraz z oceną działalności WTZ, znak sprawy PCPR.III.4034-5.2.2023.

²⁵ Za 2021 r. w dniu 6.04.2022 r., za 2022 r. w dniu 22.03.2023 r., za 2023 r. w dniu 22 maja 2024 r.

2.4. PCPR otrzymywał ze środków Powiatu w ramach swojego budżetu środki zapewniające 10% dofinansowanie kosztów działalności WTZ.

W latach 2021-2023 PCPR w ramach budżetu uchwalonego przez Radę Powiatu otrzymał środki na koszty obsługi związane z realizowanymi ze środków PFRON zadaniami w wysokości 265 198,50 zł²⁶. Powyższa kwota została w całości przeznaczona na wynagrodzenia trzech pracowników PCPR zajmujących się obsługą zadań ze środków PFRON. Listy płac²⁷ w ramach których wydatkowane zostały środki PFRON opatrzone zostały klauzulą „koszt.... w wysokości pokryty został ze środków P,FRON w ramach obsługi zadań, na podstawie art. 54 ust. 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych”²⁸ oraz opatrzone datą i podpisem Dyrektora PCPR.

PCPR nie prowadził wyodrębnionej księgowości kosztów obsługi realizowanych ze środków PFRON zadań. Koszty te ujmowane były w planie finansowym PCPR w odpowiednim dziale, rozdziale oraz klasyfikacji budżetowej. Kwota faktycznie rozliczonych kosztów obsługi w żadnym z kontrolowanych lat nie przekroczyła 2,5% kosztów realizowanych zadań, a kwoty podane w rozliczeniach przekazywanych do PFRON były zgodne z zapisami właściwych kont analitycznych za objęty rozliczeniem okres.

W sprawozdaniach rozliczono wyłącznie koszty kwalifikowalne poza przypadkami rozliczenia delegacji służbowych, o których mowa w pkt. 2.2. wystąpienia pokontrolnego.

(akta kontroli str. 426-433, 594-607)

2.5. PCPR, stosownie do wymogu sformułowanego w art. 10b ust. 6a ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych²⁹ (dalej: *ustawa o rehabilitacji*) oraz § 22 rozporządzenia ws. WTZ, przeprowadził coroczne kontrole WTZ, w następujących okresach:

- 15-19.11.2021 r., której zakres obejmował prawidłowość wykorzystania środków Funduszu w I i II kwartale 2021 r. oraz prawidłowość prowadzonej dokumentacji dotyczącej działalności Rady programowej w 2021 r.;
- 22-24.11.2022 r., której zakres obejmował prawidłowość w zakresie zatrudnienia i kwalifikacji pracowników Warsztatu, prawidłowość prowadzonej dokumentacji uczestników WTZ, Rady Programowej w bieżącym roku, współpracy z rodzicami lub opiekunami, a także prawidłowość prowadzonej dokumentacji księgowej dotyczącej wydatkowania środków PFRON i Powiatu w I i II kwartale 2022 r.;
- 6-10.11.2023 r. – zakres kontroli obejmował zgodność organizacji pracy i zajęć w warsztacie z postanowieniami rozporządzenia, regulaminu organizacyjnego warsztatu oraz z umową, prawidłowość prowadzonej dokumentacji dotyczącej działalności Rady programowej i współpracy

²⁶ W 2021 r. 76 424 zł, w 2022 r. 86 727 zł, w 2023 r. 102 047,50 zł.

²⁷ Weryfikacji poddano listę płac za miesiąc maj 2023 r (kwota brutto 15 438,54 zł) oraz grudzień 2023r. (kwota brutto 20 136,16 zł). Łączna suma poniesionych kosztów ze środków PFRON na obsługę wyniosła 35 574,70 zł.

²⁸ Klauzula zarekomendowana przez PFRON w piśmie skierowanym do władz samorządowych, znak DF.WRO.68.2018.w.IWR z dnia 13 lutego 2018 r.

²⁹ Dz. U. z 2024 r. poz. 44, ze zm.

z rodzicami lub opiekunami, prawidłowość prowadzonej dokumentacji księgowej dotyczącej wydatkowania środków PFRON i Powiatu w I, II i III kwartale 2023 r.

Coroczna kontrola nie obejmowała wszystkich obszarów, o których mowa w § 22 ust. 2 pkt 1-7 rozporządzenie ws. WTZ, co szerzej zostało opisane w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. XXXX)

W trakcie przeprowadzanych kontroli pracownicy PCPR korzystali z możliwości wejścia na teren WTZ, żądali udzielenia wyjaśnień oraz okazania dokumentów obejmujących zakres kontroli.

W wyniku przeprowadzonej w 2021 r. kontroli stwierdzono następujące uchybienia:

- dokonywanie płatności po terminie wskazanym w fakturach;
- brak podpisu uczestnika WTZ na liście z przyznaną i zatwierdzoną przez Radę programową kwotą środków na trening ekonomiczny;
- brak listy z zatwierdzoną kwotą wyrównania treningu ekonomicznego za styczeń, luty i marzec 2021 r., zawierającą podpisy uczestników WTZ oraz członków Rady programowej.

Natomiast w 2022 r. w protokole z kontroli sformułowano następujące nieprawidłowości:

- zatrudnienie pracownika na stanowisku instruktora terapii zajęciowej nieposiadającego kwalifikacji wskazanych w umowie o dofinansowanie kosztów działalności warsztatu terapii zajęciowej;
- brak dokumentacji stanowiącej podstawę do zakwalifikowania do dowozu do WTZ samochodem Stowarzyszenia zgodnie z regulaminem WTZ oraz dokumentacji stanowiącej podstawę do zaprzestania korzystania z dowozu do WTZ.

W 2023 r. nie stwierdzono żadnych uchybień i nieprawidłowości w działalności WTZ.

W celu wyeliminowania stwierdzonych w wyniku ww. kontroli uchybień i nieprawidłowości sformułowano następujące zalecenia:

1. Terminowe regulowanie zobowiązań, a w przypadku zaciągania zobowiązań przed terminem otrzymania dofinansowania negocjowanie dłuższych terminów płatności.
2. Uzupełnienie brakującego podpisu na liście uczestników z przyznaną wysokością środków na trening ekonomiczny – marzec 2021 r.
3. Uzupełnienie dokumentacji finansowej o listę z zatwierdzoną kwotą wyrównania treningu ekonomicznego zawierającą podpisy uczestników Warsztatu oraz członków Rady programowej.
4. Bezwzględne przestrzeganie postanowień umów o dofinansowanie kosztów działalności WTZ, a w razie wątpliwości co do prawidłowego interpretowania zapisu umowy, zalecono konsultację z Powiatem, jako stroną umowy.
5. Opracowanie druku kwestionariusza osobowego zawierającego informacje niezbędne do oceny konieczności korzystania z dowozu na zajęcia w WTZ samochodem Stowarzyszenia.

6. Uzupełnienie druku wywiadu środowiskowego o informacje dot. możliwości poruszania się w domu i po najbliższej okolicy, orientacji w przestrzeni, możliwości samodzielnego dojścia na zajęcia w Warsztacie lub pod opieką innej osoby lub konieczności korzystania z dowozu samochodem Stowarzyszenia.

PCPR przekazywał WTZ w terminie 30 dni od przeprowadzenia kontroli pisemną informację o wynikach kontroli, o której mowa w § 22 ust. 4 rozporządzenia ws. WTZ, za wyjątkiem 2022 r. co zostało opisane w pkt. 2.6. w części dotyczącej kontroli przeprowadzonej przez PFRON.

(akta kontroli str. 446-504)

2.6. Na podstawie zarządzeń³⁰ wydanych przez Dyrektora PCPR corocznie przeprowadzano analizę ryzyk związanych z przekazywaniem oraz rozliczaniem środków. Zarządzanie ryzykami oraz ewaluację ryzyk przeprowadzano w oparciu o ustalone obszary ryzyka. W arkuszu ryzyk wykazano zadania/cele/obszary związane z opracowaniem i realizacją zadań z zakresu rehabilitacji społecznej, prawidłowości i terminowości prowadzonej dokumentacji, prawidłowości przebiegu realizacji prowadzonego programu.

Kontrole WTZ przeprowadzane były przez PCPR corocznie w ramach opracowanych Planów kontroli jednostek nadzorowanych przez PCPR na dany rok w oparciu o przeprowadzoną analizę ryzyk³¹.

PCPR nie posiadało wewnętrznych regulacji w zakresie ustalania, przekazywania oraz rozliczania środków dla WTZ. Czynności te wykonywano w oparciu o powszechnie obowiązujące przepisy, kontrolę zarządczą, politykę rachunkowości oraz zakresy obowiązków pracowników za nie odpowiedzialnych.

(akta kontroli str. 434-445)

W okresie 8-11.05.2023 r. PFRON przeprowadził w Powiecie kontrolę w zakresie wydatkowania w 2022 r. środków PFRON, przekazanych wg algorytmu na realizację ustawowego zadania wynikającego z art. 35a ust. 1 pkt 8 oraz z art. 54 pkt 3 ustawy o rehabilitacji. W wyniku przeprowadzonej kontroli stwierdzono następujące nieprawidłowości³²:

1. Przy sporządzeniu protokołu z kontroli przeprowadzonej przez PCPR oraz wydania zaleceń pokontrolnych naruszono § 22 ust. 4 rozporządzenia ws. WTZ, zgodnie z którym PCPR przekazuje jednostce prowadzącej warsztat w terminie 30 dni od dnia przeprowadzenia kontroli pisemną informację o jej wynikach. Informacja została przekazana w dniu 20.01.2023 r. (po 57 dniach od zakończenia kontroli).
2. Jednostka prowadząca WTZ nie dotrzymała 30-dniowego terminu na pisemne poinformowanie PCPR o sposobie wykonania zaleceń pokontrolnych (informacja została przesłana w dniu 7.03.2023 r., tj. po 35 dniach od otrzymania informacji o wynikach kontroli).
3. W okresie od 31.12.2020 r. do 12.10.2022 r. pracownik zatrudniony w WTZ na stanowisku instruktora terapii zajęciowej nie posiadał wymaganych

³⁰ Zarządzenia Dyrektora PCPR nr 8/2021, nr 9/2022, nr 5/2023 w sprawie: zarządzania ryzykiem w PCPR w Nowej Soli.

³¹ PCPR.V.0810.4.2021 z 20.01.2021r., PCPR.V.0810.3.2022 z 31.01.2022 r., PCPR.V.0810.4.2023 z 31.01.2023 r.

³² Wystąpienie pokontrolne DK.WKS.422.6.2023.PB z dnia 18.10.2023 r.

kwalifikacji do pracy na zajmowanym stanowisku, co było niezgodne z postanowieniami umowy nr 1/WTZ/Dz/2006 z dnia 22.12.2006 r.

Starostwo Powiatowe pismem z dnia 15.11.2023 r.³³ poinformowało o sposobie realizacji wniosków pokontrolnych.

W latach 2021-2023 do PCPR nie wpływały skargi dotyczące realizowanych przez Powiat zadań z zakresu rehabilitacji zawodowej i społecznej ani na działalność WTZ.

(akta kontroli str. 505-528, 591-593)

2.7. Dyrektor PCPR na podstawie § 21 ust. 3 rozporządzenia ws. WTZ oceniał sprawozdania merytoryczne z działalności WTZ za lata 2021-2023 działającego na terenie Powiatu. Działalność WTZ każdorazowo oceniania była pozytywnie zarówno w zakresie rehabilitacji zawodowej jak i społecznej, pomimo niskiej skuteczności prowadzonej rehabilitacji zawodowej, skutkującej niepodjęciem pracy, przez żadnego z uczestników WTZ. W ocenie merytorycznej stwierdzono również, że placówka wpływa na rozwój i poprawę w zakresie niezależnego, samodzielnego i aktywnego funkcjonowania uczestników w środowisku.

Dyrektor PCPR wyjaśniła: *Z analizy efektów realizacji indywidualnych programów rehabilitacji uczestników Warsztatu wynikało, że placówka realizowała zadania określone w art. 10a ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, stwarzając osobom niepełnosprawnym niezdolnym do podjęcia pracy możliwości rehabilitacji społecznej i zawodowej w zakresie pozyskiwania lub przywracania umiejętności niezbędnych do podjęcia zatrudnienia.*

Realizacja tego celu odbywała się przy zastosowaniu technik terapii zajęciowej zmierzających do rozwijania umiejętności wykonywania czynności życia codziennego oraz zaradności osobistej, psychofizycznych sprawności oraz podstawowych i specjalistycznych umiejętności zawodowych, umożliwiających uczestnictwo w szkoleniu zawodowym albo podjęcie pracy.

W wyniku przeprowadzonych przez Radę programową kompleksowych ocen realizacji indywidualnych programów rehabilitacji ocenianym uczestnikom przedłużono pobyt w WTZ na kolejne 3 lata, z uwagi na brak możliwości podjęcia zatrudnienia, pozytywne rokowania co do postępów w rehabilitacji, z uwagi na okresowy brak możliwości skierowania do ośrodka wsparcia.

Ww. stanowisko wynika z faktu iż na terenie powiatu nie funkcjonuje odpowiedni ośrodek wsparcia oraz brak jest zakładów aktywności zawodowej.

Z uwagi na fakt, iż uczestnicy WTZ w Nowej Soli to w większości osoby z niepełnosprawnością intelektualną, chorobami psychicznymi, niepełnosprawnościami sprzężonymi ich aktywizacja zawodowa możliwa byłaby w formie zatrudnienia wspomaganego i wsparcie trenera pracy.

(akta kontroli str. 390-393, 401-404, 414-417, 608-611)

PCPR prawidłowo i terminowo składał do PFRON sprawozdania Sp-P/Wa, a dane wykazane w sprawozdaniach pokrywały się z danymi składanymi przez WTZ. Zgodnie z danymi zawartymi w sprawozdaniach Sp-P/Wa z lat 2021-2023, z 65 uczestników WTZ, ośmiu³⁴ zrezygnowało z uczestnictwa w zajęciach i żaden z nich nie podjął zatrudnienia. Średni czas pobytu w WTZ wynosił w 2021 r. 9 lat i 8 m-cy, w 2022 r., 10 lat i 7 m-cy, a w 2023 r. 10 lat i 11 m-cy.

³³ Znak PCPR.IV.0811.1.2023.

³⁴ Cztery osoby w 2022 r. i cztery w 2023 r.

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następującą nieprawidłowość:

1. Wbrew zapisom § 19 ust. 1 rozporządzenia w sprawie WTZ w latach 2021-2023 w Preliminarzach rocznych kosztów utrzymania WTZ, stanowiących element umowy, zaplanowano możliwość rozliczenia ze środków PFRON delegacji służbowych pracowników WTZ. Wskutek czego sfinansowano koszty delegacji pracowników WTZ w łącznej wysokości 1 059,58 zł.

Dyrektor PCPR wyjaśniła: *Koszty delegacji służbowych rozliczane były w ramach usług materialnych związanych z funkcjonowaniem warsztatu. W Preliminarzu kosztów działalności Warsztatu Terapii Zajęciowej opracowaliśmy bardziej szczegółowy podział kosztów, ze względu na ich rodzaj (na wzór klasyfikacji budżetowej stosowanej przez PCPR) i ujmowane były w kategorii pozostałe koszty związane z bieżącą działalnością WTZ. Jednak wszystkie koszty, w tym delegacji służbowych związane były z kosztami bieżącego funkcjonowania warsztatu, zgodnie z rodzajami kosztów działalności warsztatu, które mogą być dofinansowywane ze środków Funduszu określonymi w § 19 ustęp 1 pkt 2 Rozporządzenia Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 25.03.2004 r. w sprawie warsztatów terapii zajęciowej.*

Zdaniem NIK § 19 ust. 1 rozporządzenia ws. WTZ wyszczególnia koszty działalności WTZ jakie mogą być dofinansowane ze środków PFRON. Katalog ten nie przewiduje kosztów związanych z odbywaniem podróży służbowych przez pracowników oraz kierownictwo WTZ.

(akta kontroli str. 237-371, 613)

2. Przeprowadzane planowo corocznie kontrole w WTZ nie obejmowały wszystkich obszarów wymaganych przepisem § 22 ust. 2 rozporządzenia w sprawie WTZ. Kontroli działalności WTZ nie przeprowadzano w następujących obszarach:

- prawidłowość kwalifikowania kandydatów na uczestników warsztatu w latach 2021-2023 (§ 22 ust. 2 pkt 1 rozporządzenia ws. WTZ);
- ważności posiadanych przez uczestników warsztatu orzeczeń oraz treści zawartych w nich wskazań w latach 2021-2022 (§ 22 ust. 2 pkt 2 rozporządzenia ws. WTZ);
- prawidłowości prowadzonej dokumentacji dotyczącej uczestników³⁵ w 2021 r., współpracy z rodzicami lub opiekunami uczestników w 2021 r. (§ 22 ust. 2 pkt 3 rozporządzenia ws. WTZ);
- prawidłowość w zakresie zatrudnienia i kwalifikacji pracowników WTZ w 2021 r. (§ 22 ust. 2 pkt 4 rozporządzenia ws. WTZ);
- zgodność organizacji pracy i zajęć w warsztacie z postanowieniami rozporządzenia, regulaminu organizacyjnego warsztatu oraz z umową w 2021 r. i 2022 r. (§ 22 ust. 2 pkt 6 rozporządzenia ws. WTZ);
- prawidłowości realizacji planu działalności warsztatu i indywidualnych programów rehabilitacji w latach 2021-2023 (§ 22 ust. 2 pkt 7 rozporządzenia ws. WTZ).

(akta kontroli str. 446-504, 615-617)

³⁵ W trakcie kontroli weryfikowano ważność posiadanych przez uczestników warsztatu orzeczeń oraz dokonano analizy list obecności uczestników w okresie 01.01. – 30.06.2022 r.

Dyrektor PCPR wyjaśniła: Kontrole przeprowadzają pracownicy Centrum których zakres obowiązków nie ogranicza się wyłącznie do nadzoru nad WTZ. W strukturach PCPR nie wyodrębniono działu kontroli, którego zakres ograniczałby się wyłącznie do ich przeprowadzania. Kontrolując WTZ każdorazowo kontroli podlegają inne dokumenty aby corocznie zweryfikować nowe dotychczas nie sprawdzone dokumenty. Np. w przypadku zatrudniania nowych pracowników do kontroli typuje się osoby których zatrudnienie nastąpiło po kontroli przeprowadzone w latach wcześniejszych. Tak samo kontrolą obejmuje się dokumenty innych uczestników WTZ niż w latach poprzednich.

Ponadto w trakcie kontroli badane są dokumenty zawierające informacje i dane które zawierają się jednocześnie w kilku punktach mogących być przedmiotem kontroli wynikających z rozporządzenia np.: badając teczkę uczestnika weryfikuje się jego orzeczenie wskazania do terapii IPR oceny realizacji IPR dokumenty dot. współpracy z opiekunami, organizację pracy i zajęć w pracowni itp. Regulamin określa sposób dowozu, sposób rozliczenia treningu. Do weryfikacji tych danych kontrolujący wykorzystują te czki uczestników, w których zawarte są ww. informacje.

(akta kontroli str. 446-504, 615-617)

OCENA CZĄSTKOWA

Przygotowane przez PCPR projekty umów o dofinansowanie kosztów tworzenia i działalności WTZ ze środków PFRON zawierały wszystkie wymagane elementy. W zawartych umowach uwzględniono zapisy o co najmniej 10% udziale środków własnych Powiatu na współfinansowanie WTZ. Jednakże wbrew zapisom rozporządzenia ws. WTZ w corocznych Preliminarzach rocznych kosztów utrzymania WTZ, stanowiących element umowy, zaplanowano możliwość rozliczenia ze środków PFRON delegacji służbowych pracowników WTZ.

PCPR uruchamiało środki na funkcjonowanie WTZ w terminach przewidzianych w umowie, a kwota środków wykorzystanych na koszty obsługi nie przekraczała określonego limitu.

PCPR w latach 2021-2023 dokonywało obowiązkowej Oceny działalności WTZ w oparciu o sprawozdania roczne składane przez WTZ oraz dokumentację pomocniczą.

Zgodnie z wymogami PCPR w każdym kontrolowanym roku przeprowadził kontrolę działalności WTZ, jednak kontroli nie zostały poddawane wszystkie obszary wymagane przepisami prawa.

IV. Wnioski

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, przedstawia następujące nie przedstawia uwagi , natomiast formułuje następujące wnioski:

Wnioski

1. Ujęcie w Preliminarzach rocznych kosztów utrzymania WTZ, stanowiących element umowy o dofinansowanie kosztów tworzenia i działalności WTZ ze środków PFRON, oraz rozliczanie, wyłącznie kosztów działalności Warsztatów, które mogą być dofinansowane ze środków Funduszu zgodnie z § 19 ust. 1 rozporządzenia ws. WTZ.
2. Przeprowadzanie corocznych kontroli WTZ obejmujących wszystkie obszary, wymagane § 22 ust. 2 rozporządzenia ws. WTZ.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w formie dokumentu elektronicznego.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury w Zielonej Górze. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykonania
wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 30 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Zielona Góra, 13 grudnia 2024 r.

Kontroler

Katarzyna Smereczyńska

Specjalista k. p.

/podpisano kwalifikowanym podpisem
elektronicznym/

Najwyższa Izba Kontroli

Delegatura w Zielonej Górze

p.o. Wicedyrektor

Mariusz Kniat

/podpisano kwalifikowanym podpisem
elektronicznym/

